

รายงานผลการประเมินองค์การมหาชน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

วัตถุประสงค์การจัดตั้ง		ข้อมูลพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563	
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 49 ซึ่งได้กำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เรียกโดยย่อว่า "สมศ." มีฐานะเป็นองค์การมหาชน นับตั้งแต่วันที่ 4 พฤศจิกายน 2543 เพื่อทำหน้าที่พัฒนากฎเกณฑ์ วิธีการ ประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาให้เป็นไปตามความมุ่งหมายและหลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติกำหนด		งบประมาณ	338.75 ล้านบาท
		รายได้*	0 ล้านบาท
		เงินทุนสะสม	14.57 ล้านบาท
		อัตรากำลัง(กรอบ/บรรจุจริง)	105/93
		ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร	51.32 ล้านบาท
		งบประมาณค่าใช้จ่ายตามแผนการใช้จ่ายเงิน (ประกอบด้วย เงินอุดหนุน + เงินทุนสะสม + รายได้)	353.32 ล้านบาท
		สัดส่วนค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร (ตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2561)	ร้อยละ 14.53
		ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2563	
		คณะกรรมการองค์การมหาชน	
	วันที่ได้รับแต่งตั้ง	วันที่หมดวาระ	
ประธานกรรมการ	-	อยู่ระหว่างเสนอ ครม. แต่งตั้ง	
กรรมการโดยตำแหน่ง	1. ประธานกรรมการการอาชีวศึกษา นายจรูญ ชูลาภ (รักษาการประธานกรรมการ สมศ.)	ตามวาระของประธาน กพศ.	
	2. ประธานกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รศ.ดร. เอกชัย กี่สุขพันธ์	ตามวาระของประธาน คพช.	
	3. ประธานกรรมการการอุดมศึกษา - ศ.ดร. ประสาท สืบคำ (ตุลาคม 2562-มีนาคม 2563) - ศ.ดร.คลินิกเกียรติคุณ - ดร.อุดม คชินทร (เมษายน- กันยายน 2563	ตามวาระของประธาน กกอ.	
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ	-	อยู่ระหว่างเสนอ ครม. แต่งตั้ง	
กรรมการและเลขานุการ (ผู้อำนวยการ)	ดร.นันทา หงวนตต์ รองผู้อำนวยการ สมศ. (รักษาการผู้อำนวยการ)	ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2563 ทั้งนี้ การสรรหาผู้อำนวยการเมื่อแต่งตั้งประธานกรรมการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแล้วเสร็จ	
วิสัยทัศน์			
สมศ. เป็นหน่วยประเมินคุณภาพภายนอกที่ได้มาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ สามารถสะท้อนคุณภาพการศึกษา และให้ข้อเสนอแนะที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ			

แบบประเมินองค์การมหาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

คณะอนุกรรมการพัฒนาและส่งเสริมองค์การมหาชน (อ.กพม.) ในการประชุมครั้งที่ 7/2563 เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2563 ได้พิจารณาการขอเปลี่ยนแปลงรายละเอียดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 แล้วมีมติ ดังนี้ การประเมินผลการปฏิบัติงานของ สมศ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ไม่ประเมินในระนาบเดียวกับองค์การมหาชนอื่น เช่นเดียวกับในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 โดยให้ สมศ. รายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดที่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากมีข้อจำกัดต่าง ๆ ที่เป็นเหตุให้ต้องหยุดการประเมินคุณภาพการศึกษาเป็นการชั่วคราวตั้งแต่วันที่เดือนมิถุนายน 2563 เป็นต้นไป

ส่วนที่ 1 องค์ประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน		ส่วนที่ 2 ตัวชี้วัดประกอบการประเมิน
สรุปผลการประเมินระดับองค์กร	คะแนนรวมถ่วงน้ำหนัก	ITA*
-		85.43 คะแนน

ส่วนที่ 3 ตัวชี้วัดผลกระทบ (impact) เพื่อติดตามผลสำเร็จเป็นรายปี (monitoring KPI)			
ตัวชี้วัด monitor	ค่าเป้าหมาย		
	2563	2564	2565
1. อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษาของ IMD	ไม่ต่ำกว่าปีที่ผ่านมา	ไม่ต่ำกว่าปีที่ผ่านมา	ไม่ต่ำกว่าปีที่ผ่านมา
2. ร้อยละของครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น	ไม่ต่ำกว่าปีที่ผ่านมา	ไม่ต่ำกว่าปีที่ผ่านมา	ไม่ต่ำกว่าปีที่ผ่านมา
3. มีระบบฐานข้อมูลรายบุคคลผู้เรียนที่อ้างอิงจากเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักที่สามารถเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนฐานข้อมูล รวมทั้งใช้ประโยชน์ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ	ระบบฐานข้อมูลเชื่อมโยงสำเร็จครบตามข้อมูลผู้เรียนร้อยละ 80 ตามแผน	ระบบฐานข้อมูลเชื่อมโยงสำเร็จครบตามข้อมูลผู้เรียนร้อยละ 90 ตามแผน	ระบบฐานข้อมูลเชื่อมโยงสำเร็จครบตามข้อมูลผู้เรียนร้อยละ 100 ตามแผน

ผลการดำเนินงานปี 2563 :

1. อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้านการศึกษาของ IMD ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 อันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทย ซึ่งเป็นตัวชี้วัดย่อยหนึ่งในด้านโครงสร้างพื้นฐานจาก 18 ตัวชี้วัด ในปี 2020 ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 55 ตีขึ้นจากปี 2019 หนึ่งอันดับ จากที่มีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปี 2015 โดยตัวชี้วัดที่ดีขึ้น 6 ตัวชี้วัด ตัวชี้วัดที่อันดับลดลง 10 ตัวชี้วัด และอันดับเท่าเดิม 2 ตัวชี้วัด

จุดแข็งด้านการศึกษา คือ ผลการสำรวจความคิดเห็นต่อการตอบสนองความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจระบบการศึกษา การศึกษาระดับมหาวิทยาลัย และความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาสาขาบริหารจัดการที่ตอบสนองต่อความต้องการภาคธุรกิจ ตีขึ้นจากปี 2019 ถึง 6 อันดับ อัตราส่วนนักเรียนต่อครูในระดับประถมศึกษา ตีขึ้นจากปี 2019 ถึง 4 อันดับ และอัตราส่วนนักเรียนต่อครูในระดับมัธยมศึกษา ตีขึ้นจากปี 2019 ถึง 3 อันดับ

จุดอ่อนด้านการศึกษา คือ ร้อยละของงบประมาณภาครัฐที่ใช้ในการศึกษาลดลงจากปี 2019 ถึง 7 อันดับ ร้อยละของประชากรที่สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาลดลงจากปี 2019 ถึง 7 อันดับ ร้อยละของงบประมาณภาครัฐที่ใช้ในการศึกษาต่อนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และร้อยละของผู้หญิงที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโทลดลงจากปี 2019 ถึง 2 อันดับ

2. ร้อยละของครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ผลการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ร้อยละ 100

3. มีระบบฐานข้อมูลรายบุคคลผู้เรียนที่อ้างอิงจากเลขประจำตัวประชาชน 13 หลักที่สามารถเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนฐานข้อมูล รวมทั้งใช้ประโยชน์ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ร้อยละ 80 ตามแผนฯ

หมายเหตุ :

* ITA : Integrity and Transparency Assessment หรือ ระดับคุณธรรมและความโปร่งใสการดำเนินงานของหน่วยงาน ประเมินโดย สำนักงาน ป.ป.ช.

ส่วนที่ 1 องค์ประกอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน
		เป้าหมายขั้นต่ำ (50)	เป้าหมายมาตรฐาน (75)	เป้าหมายขั้นสูง (100)	
องค์ประกอบที่ 1 ประสิทธิภาพ (ร้อยละ 40)					
1.1 จำนวนสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก (แห่ง)	13	5,235	5,538	6,914	4,183
1.2 จำนวนระบบการประเมินคุณภาพภายนอก (ระบบ)	10	1	2	3	0
1.3 ร้อยละของผู้เข้ารับการอบรมและได้รับรองเป็นผู้ประเมินภายนอก	12	-	ร้อยละ 60 (660 คน จาก 1,100 คน)	ร้อยละ 70 (770 คน จาก 1,100 คน)	ร้อยละ 99.36 (2,465 คน จาก 2,481 คน)
1.4 จำนวนสถานศึกษาที่ได้รับการส่งเสริมให้พร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก (แห่ง)	10	13,081 (ร้อยละ 80)	14,716 (ร้อยละ 90)	16,351 (ร้อยละ 100)	19,228 แห่ง (ร้อยละ 117.59)
องค์ประกอบที่ 2 การผลักดันยุทธศาสตร์ของประเทศ (ร้อยละ 10)					
ไม่มีตัวชี้วัด					
องค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิภาพ (ร้อยละ 25)					
3.1 ร้อยละค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรขององค์การมหาชน	5	-	ร้อยละค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรไม่เกินกรอบวงเงินรวมฯ ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด	- ร้อยละค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรไม่เกินกรอบวงเงินรวมฯ ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด และ - ค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรจริง ไม่สูงกว่างบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากสำนักงบประมาณ	ร้อยละ 14.53
3.2 ประสิทธิภาพในการบริหารงานหรือการให้บริการขององค์การมหาชน					
3.2.1 การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์กร (PMQA Basic Version 4.0)	5	คะแนนการประเมิน PMQA 4.0 ไม่น้อยกว่า 300คะแนน	คะแนนการประเมิน PMQA 4.0 ไม่น้อยกว่า 350 คะแนน	คะแนนการประเมิน PMQA 4.0 ไม่น้อยกว่า 400 คะแนน	คะแนนการประเมิน PMQA 4.0 332.50 คะแนน
3.2.2 การเพิ่มประสิทธิภาพการเบิกจ่ายค่าตอบแทนผู้ประเมินภายนอกโดยใช้ระบบ ONESQA Finance System (OFS)	5	ร้อยละ 100 ของรายการเบิกจ่ายค่าตอบแทนผู้ประเมินภายนอกแล้วเสร็จภายใน 15 วัน	ร้อยละ 100 ของรายการเบิกจ่ายค่าตอบแทนผู้ประเมินภายนอกแล้วเสร็จภายใน 10 วัน	ร้อยละ 100 ของรายการเบิกจ่ายค่าตอบแทนผู้ประเมินภายนอกแล้วเสร็จภายใน 7 วัน	ร้อยละ 100 ของรายการเบิกจ่ายค่าตอบแทนผู้ประเมินภายนอกแล้วเสร็จภายใน 7 วัน
องค์ประกอบที่ 4 การตอบสนองต่อประชาชน (ร้อยละ 10)					
4.1 การเผยแพร่สารสนเทศผ่าน web portal	5	องค์การมหาชนส่งข้อมูลสำคัญขององค์การมหาชนมายังสำนักงาน ก.พ.ร. ครบถ้วนตามรายการที่กำหนด (ข้อมูลกลุ่มที่ 1)	องค์การมหาชนส่งข้อมูลสำคัญขององค์การมหาชนมายังสำนักงาน ก.พ.ร. ครบถ้วนตามรายการที่กำหนด (ข้อมูลกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2)	องค์การมหาชนส่งข้อมูลสำคัญขององค์การมหาชนมายังสำนักงาน ก.พ.ร. ครบถ้วนตามรายการที่กำหนด (ข้อมูลกลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3)	องค์การมหาชนส่งข้อมูลสำคัญขององค์การมหาชนมายังสำนักงาน ก.พ.ร. ครบถ้วนตามรายการที่กำหนด (ข้อมูลกลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3)
4.2 ร้อยละความพึงพอใจในการให้บริการขององค์การมหาชน	5	ร้อยละ 80 และผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพ ร้อยละ 50 - 74.99	ร้อยละ 80 และผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพ ร้อยละ 75 - 89.99	ร้อยละ 80 และผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพตั้งแต่ร้อยละ 90 ขึ้นไป	ร้อยละ 84.80 และผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพ ร้อยละ 100

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน
		เป้าหมายขั้นต่ำ (50)	เป้าหมายมาตรฐาน (75)	เป้าหมายขั้นสูง (100)	
องค์ประกอบที่ 5 การควบคุมดูแลกิจการของคณะกรรมการองค์การมหาชน (ร้อยละ 15)					
5.1 ร้อยละความสำเร็จของการพัฒนาด้านการควบคุมดูแลกิจการของคณะกรรมการองค์การมหาชน	15	ร้อยละ 100			ร้อยละ 100

สรุปผลการประเมินระดับองค์กร

ระดับดีมาก	หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 85 คะแนนขึ้นไป
ระดับดี	หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 70.00 – 84.99 คะแนน
ระดับพอใช้	หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 60.00 – 69.99 คะแนน
ระดับต้องปรับปรุง	หมายถึง องค์การมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ต่ำกว่า 60 คะแนน

สรุปผลงานสำคัญ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

1. การเสริมสร้างให้สถานศึกษาพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก

สมศ. ได้กำหนดให้มีแนวทางและวิธีการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. และของกระทรวง โดยคำนึงและให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด รวมถึงสาธารณชน โดยมีการกำหนดรูปแบบ/วิธีการให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ รวมถึงการจัดอบรมสัมมนา ซึ่งสมศ. ได้ส่งเสริมสถานศึกษาและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ จำนวน 19,228 แห่ง

ระดับการศึกษา	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
1. การศึกษาปฐมวัย	4,607	4,324
2. การศึกษาขั้นพื้นฐาน	7,579	14,318
3. การศึกษาขั้นพื้นฐาน : วัตถุประสงค์พิเศษ	432	225
4. การอาชีวศึกษา	384	361
รวม	13,002	19,228

2. การจัดการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา

สมศ. ดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาจนถึงขั้นตอนสุดท้าย คือ การจัดรับรองรายงานการประเมินจำนวน 4,183 แห่ง จากเป้าหมายขั้นสูงที่กำหนดไว้ จำนวน 6,914 แห่ง คิดความสำเร็จเป็นร้อยละ 60.50

ระดับการศึกษา	เป้าหมาย			ผลการดำเนินงาน
	งานต่อเนื่องปี 2562	งานปี 2563	รวม	
1. ศูนย์พัฒนาเด็ก	1,436	1,376	2,812	1,970
2. การศึกษาขั้นพื้นฐาน	2,118	1,681	3,799	2,165
3. การศึกษาขั้นพื้นฐาน : วัตถุประสงค์พิเศษ	-	89	89	4
4. การอาชีวศึกษา	-	214	214	44
รวม	3,554	3,360	6,914	4,183

3. การคัดเลือก พัฒนา รับรองและต่ออายุผู้ประเมินภายนอก ได้ดำเนินการดังนี้

สมศ. ได้จัดการอบรมทบทวนความรู้ความเข้าใจ รวมถึงการจัดหลักสูตรอื่นๆ และการอบรมคัดเลือกเป็นผู้ประเมินภายนอกรอบสี่ โดยมีจำนวนผู้เข้ารับการอบรมและได้รับรองเป็นผู้ประเมินภายนอก 2,465 คน จากจำนวนผู้เข้ารับการอบรมและคัดเลือกทั้งหมด 2,481 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 99.36

4. การติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ประเมินภายนอก ได้แก่ การประชุมคณะทำงานระบบ QC100 เพื่อเสนอข้อคิดเห็นและขับเคลื่อนการดำเนินงานติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ประเมินและหน่วยประเมิน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ประเมินโดยสถานศึกษาผ่านระบบ AQA จำนวน 2,234 แห่ง และมีการติดตามการปฏิบัติงานผู้ประเมินภายนอกตามข้อร้องเรียนโดย สมศ. ได้ลงพื้นที่ติดตามสถานศึกษา

5. การสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดำเนินการจัดประชุมสมาชิกเครือข่ายการประเมินคุณภาพภายนอกและขอดำเนินการโครงการพัฒนาเครือข่ายการประเมินคุณภาพภายนอก 7 เครือข่าย รวมถึงจัดกิจกรรมถอดบทเรียน/ถอดประสบการณ์ จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของเครือข่ายทั้ง 7 เครือข่าย

6. สังเคราะห์ วิจัย และพัฒนานโยบายและกลยุทธ์ทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ได้แก่ การให้ทุนวิจัยทางการประเมินคุณภาพการศึกษา จำนวน 12 ทุน (ต่อเนื่องจากปี 2563 จำนวน 6 ทุน) การวิจัยเพื่อพัฒนาองค์กร ในหัวข้อเรื่อง “แนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกที่สอดคล้องกับบริบทการศึกษาสากล

7. การจัดหาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและศูนย์ข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้ดำเนินการ ได้แก่ พัฒนาและบำรุงรักษาระบบสารสนเทศเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก (AQA) พัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศด้านข้อมูลการประเมิน และพัฒนาแอปพลิเคชันเพื่อสนับสนุนระบบความปลอดภัยภายในสำนักงานและการบันทึกข้อมูลอัตโนมัติ

8. กิจกรรมความร่วมมือด้านการประกันคุณภาพระหว่างประเทศในระดับนานาชาติ ดังนี้ กิจกรรมความร่วมมือด้าน QA ภายใต้ MOU (TWAEA, JUAA, ONESQA) มีการแลกเปลี่ยนบุคลากรระยะสั้น การประชุมหารือทิศทางความร่วมมือในการประเมินคุณภาพการศึกษาร่วมกัน (Joint Accreditation) กิจกรรมภายใต้การเป็นสมาชิกเครือข่าย (AQAN, EU-SHARE) และกิจกรรมเครือข่ายนักประกันคุณภาพรุ่นใหม่ของอาเซียน (AYQON)